

**USAGLAŠAVANJE PRAVNE REGULATIVE SA
PRAVNIM TEKOVINAMA EVROPSKE UNIJE**

Priredio: redovni profesor dr Milorad Bejatović

**HARMONISATION OF STATE LEGISLATION WITH
EU LEGAL ACQUISITIONS**

Edited by: full professor Milorad Bejatovic, Ph.D.

Pravni fakultet za privredu i pravosuđe
Univerzitet Privredna akademija u Novom Sadu
Faculty of Law for Commerce and Judiciary
University Business Academy Novi Sad

Novi Sad 2018.

Zbornik referata sa međunarodnog naučnog skupa održanog
od 20. – 22. septembra 2018. godine u Novom Sadu,
u organizaciji Pravnog fakulteta za privredu i pravosuđe
Univerziteta Privredna akademija u Novom Sadu.

Izdavač:

Pravni fakultet za privredu i pravosuđe
Univerzitet Privredna akademija u Novom Sadu,
Geri Karolja br. 1, telefon: 021 400 – 499
Web: www.pravni-fakultet.info

Recenzenti:

Prof. dr Milorad Bejatović	Doc. dr Predrag Mirković
Prof. dr Mirko Kulić	Doc. dr Darko Golić
Prof. dr Zoran Pavlović	Doc. dr Sanja Škorić
Prof. dr Nenad Avramović	Doc. dr Nenad Bingulac
Prof. dr Miloš Marković	Doc. dr Marijana Mladenov
Prof. dr Jelena Matijašević-Obradović	Akademik prof. dr Branko Vučković

Za izdavača:

Prof. dr Marko Carić

Urednik:

Prof. dr Milorad Bejatović

Štampa:

Štamparija FELJTON, Novi Sad

Tiraž: 75

ISBN

978-86-6019-083-5

Programski odbor:

Prof. dr MARKO CARIĆ | Dekan Pravnog fakulteta za privredu i pravosuđe
- Univerzitet Privredna akademija u Novom Sadu | Republika Srbija
Prof. dr MILORAD BEJATOVIĆ | Redovni profesor Pravnog fakulteta za privredu i
pravosuđe - Univerziteta Privredna akademija u Novom Sadu | Republika Srbija
Akademik prof. dr MIODRAG N. SIMOVIĆ | Sudija Ustavnog suda Bosne i
Hercegovine | Republika Bosna i Hercegovina
Prof. dr BORČE DAVITKOVSKI | Pravni fakultet „Justinijan Prvi“ - Univerzitet
„Sv. Kiril i Metodij“ u Skoplju | Republika Makedonija
Akademik prof. dr KOSTADIN PUŠARA | Redovni profesor – emeritus i specijalni
savetnik na Univerzitetu Ujedinjenih nacija za mir i razvoj u Beogradu |
Republika Srbija
Prof. dr BORA ČEJOVIĆ | Profesor Univerziteta u penziji |
Predsednik krivičara Srbije | Republika Srbija
Akademik prof. dr BRANKO VUČKOVIĆ | Predsednik Osnovnog suda u Kotoru |
Predsjednik Udruženja za krivično pravo i kriminalnu politiku Crne Gore |
Republika Crna Gora
Prof. dr ZORICA DRLJAČA | Advokat u Banja Luci, vanredni profesor na
Univerzitetu „Apeiron“ u Banja Luci, Univerzitetu za poslovne studije u Banja
Luci i Pravnom fakultetu Univerziteta za poslovni inženjering i menadžment u
Lukavici | Univerzitet “Apeiron” u Banja Luci | Bosna i Hercegovina

Organizacioni odbor:

Prof. dr Milorad Bejatović
Prof. dr Miloš Marković
Doc. dr Predrag Mirković
Doc. dr Darko Golić
Doc. dr Sanja Škorić
Prof. dr Nenad Avramović
Akademik prof. dr Vesna Vučković
Akademik prof. dr Kostadin Pušara
Prof. dr Mile Matijević
Doc. dr Marijana Mladenov

Sekretar:

Tanja Praštalo, msr. pravnik

Proceedings of the International Scientific Conference
held from September 20 – 22, 2018 in Novi Sad,
organized by the Faculty of Law for Commerce and Judiciary
University Business Academy in Novi Sad

Publisher:

Faculty of Law for Commerce and Judiciary
University Business Academy in Novi Sad,
Geri Karolja No.1, telephone: 021 / 400 – 499
Web: www.pravni-fakultet.info

Reviewers:

Milorad Bejatovic, PhD
Mirko Kulic, PhD
Zoran Pavlovic, PhD
Nenad Avramovic, PhD
Milos Markovic, PhD
Jelena Matijasevic-Obradovic, PhD
Predrag Mirkovic, PhD
Darko Golic, PhD
Sanja Skoric, PhD
Nenad Bingulac, PhD
Marijana Mladenov, PhD
Branko Vuckovic, PhD academician

For the Publisher:

Marko Caric, PhD - Dean

Editor-in-Chief:

Milorad Bejatovic, PhD

Print:

Print shop FELJTON, Novi Sad

Circulation: 75

ISBN
978-86-6019-083-5

Program Committee:

MARKO CARIC, PhD | Dean of the Faculty of Law for Commerce and Judiciary
- University Business Academy in Novi Sad | Republic of Serbia

MILORAD BEJATOVIC, PhD | Full Professor at the Faculty of Law for
Commerce and Judiciary - University Business Academy in Novi Sad |
Republic of Serbia

MIODRAG N. SIMOVIC, academician | Judge of the Constitutional Court of
Bosnia and Herzegovina | Bosnia and Herzegovina

BORCE DAVITKOVSKI, PhD | Faculty of Law „Iustinianus Primus“ - Ss. Cyril
and Methodius University in Skopje | Republic of Macedonia

KOSTADIN PUSARA, academician | Full Professor - Emeritus and Special
Advisor at the European Center for Peace and Development - University for Peace
established by the United Nations, Belgrade | Republic of Serbia

BORA CEJOVIC, PhD | Professor of University in Pensions |
President of the Serbian Association for Criminal Law | Republic of Serbia

BRANKO VUCKOVIC, academician | President of the Basic Court in Kotor |
President of the Association for Criminal Law and Criminal Policy of Montenegro |
Republic of Montenegro

ZORICA DRLJACA, PhD | Lawyer in Banja Luka, Associate Professor at
University Apeiron in Banja Luka, University of Business Studies in Banja Luka
and University of Business Engineering and Management in Lukavica |
“Apeiron” University in Banja Luka | Bosnia and Herzegovina

Organizing Committee:

Milorad Bejatovic, PhD

Milos Markovic, PhD

Predrag Mirkovic, PhD

Darko Golic, PhD

Sanja Skoric, PhD

Nenad Avramovic, PhD

Vesna Vuckovic, PhD academician

Kostadin Pusara, PhD academician

Mile Matijevic, PhD

Marijana Mladenov, PhD

Conference Secretary:

Tanja Prastalo, LL.M

GRAĐANSKOPRAVNA OBLAST / CIVIL JUSTICE FIELD

UDK: 347.426.4:349.2

Doc. dr Danijela Despotović,
*Docent na Pravnom fakultetu za privredu i pravosuđe,
Univerzitet Privredna akademija, Novi Sad,
E-mail: danijelamnikolic@gmail.com*

Doc. dr Sanja Maksimović,
*Docent na Pravnom fakultetu za privredu i pravosuđe,
Univerzitet Privredna akademija, Novi Sad,
E-mail: sanja.m03@gmail.com*

OBLICI NAKNADE NEMATERIJALNE ŠTETE ZBOG POVREDE NA RADU ILI PROFESIONALNE BOLESETI RADNIKA

Apstrakt:

Sa stanovišta naknade štete i prava iz socijalnog osiguranja profesionalna bolest ima dosta zajedničkog sa povredom na radu. One imaju slične ili identične posljedice, njihove žrtve imaju jednaku pravnu zaštitu, a pravno su relevantne samo onda kada su nastale na radu ili u vezi sa radom. Obeštećenje oboljelih radnika od profesionalne bolesti zasniva se na istim principima na kojima se zasniva zaštita povrijeđenih na radu. U ovom radu posebna pažnja je posvećena vidovima naknade nematerijalne štete koji se javljaju usljed povrede na radu ili profesionalne bolesti radnika.

Ključne riječi: šteta, naknada štete, nematerijalna šteta

1. UVOD

Usljed povrede na radu ili profesionalne bolesti može nastati i nematerijalna šteta. Popravljanje neimovinskih šteta nemoguće je izvršiti povratom u prijašnje stanje.¹ Naknada nematerijalne štete sastoji se u davanju određene sume novca

---

1 Bukovac Puvača, M., (2015). Deset godina koncepcije neimovinske štete, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, br. 1, str. 163.

kao izvjesnog zadovoljenja (satisfakcije). Ova naknada nema karakter reparacije, već satisfakcije, tj. pravične naknade kojom se podmiruju zahtjevi oštećenog u zavisnosti od obrazovnih, kulturnih, duhovnih i drugih potreba oštećenog. Pri tome posebno treba voditi računa da se tzv. rentnoj groznici ne pruži mogućnost da se vidovi ove vrste neimovinske štete ne koriste u cilju ostvarivanja zahtjeva koji prelaze okvire pravičnosti.² Na to upozorava i Zakon o obligacionim odnosima, jer propisuje da prilikom odlučivanja o zahtjevu za naknadu nematerijalne štete, kao i o visini njene naknade, sud vodi računa o značaju povrijeđenog dobra i cilju kome služi ta naknada, ali i o tome da se njome ne pogoduje težnjama koje nisu spojive sa njenom prirodom i društvenom svrhom.³

2. OBLICI ŠTETE

Naknada nematerijalne štete dosuđuje se za fizičke bolove, strah, duševne bolove zbog naruženosti i duševne bolove zbog umanjenja životnih aktivnosti, dok se kao posebni vidovi nematerijalne štete javljaju povreda ugleda i časti ličnosti.

2.1. Fizički bolovi

Kada se radi o pretrpljenim povredama na radu, u sporovima se najčešće zahtijeva dosuđivanje naknade za pretrpljene fizičke bolove.⁴ Ovo je sasvim razumljivo, jer su fizički bolovi prateća posljedica većine štetnih događaja koji nastaju usljed povrede na radu, saobraćajnih nesreća ili određenih profesionalnih oboljenja. Prilikom nanošenja tjelesne povrede oštećenom, on kraće ili duže vrijeme trpi fizičke bolove. Usljed pretrpljene povrede veoma često dolazi i do izmjene u tjelesnom integritetu oštećenog.

Novčana naknada dosuđuje se u sudskom postupku po pravilu nakon sprovedenog vještačenja od strane vještaka - ljekara medicinske struke, koji određuje prije svega, intenzitet bola (jak, srednji ili slab).⁵ Sudska praksa je stala na stanovištu da se iznosi novčane naknade dosuđuju samo za bolove jakog i srednjeg intenziteta, dok se za bolove slabog intenziteta ne dosuđuje novčana naknada jer bi ona bila bezvrijedna. Ovo potvrđuju i presude Vrhovnog suda Srbije. Tako se prema jednoj od presuda navodi: „U pravilu, oštećenik nema pravo na satisfakciju za neimovinsku štetu, fizičke bolove, prouzrokovane lakom tjelesnom ozljedom.

---

2 Zakon o obligacionim odnosima („Sl. list SFRJ“, br. 29/78, 39/85, 45/89- odluka USJ i 57/89, „Sl. list SRJ“, br. 31/93 i „Sl. list SCG“, br. 1/2003- Ustavna povelja).

3 Čl. 200.st. 2. ZOO.

4 Šarkić, N., (2001). Naknada nematerijalne štete koju radnik pretrpi na radu ili u vezi sa radom“, Naknada nematerijalne štete, Zbornik radova sa IV savetovanja o naknadi štete, Budva, str. 143.

5 Medić, D. (2014). Značaj vještačenja u parnicama za naknadu nematerijalne štete, Časopis Vještak, Sveska br.1.,Banja Luka, str.19-28.

Izuzetno, ima oštećenik pravo na naknadu za neimovinsku štetu – fizičke bolove radi lake tjelesne povrede ukoliko su bolovi jaki ili srednjeg intenziteta i duljeg trajanja.⁶ Druga presuda takođe navodi da se: „Naknada nematerijalne štete zbog pretrpljenih fizičkih bolova, koji su posljedica nanijete lake telesne povrede, može dosuditi oštećenom samo izuzetno ako su pretrpljeni fizički bolovi bili jakog ili srednjeg intenziteta, i ako su duže trajali.“⁷

Dužina trajanja bola, kao i intenzitet, svakako da presudno utiču na dosuđivanje iznosa naknade štete, što potvrđuje i sudska praksa, te se prema jednoj od presuda navodi da: „Fizički bolovi, koje usljed povrede pretrpi neko lice, predstavljaju vid nematerijalne štete, za koju povrijeđenom pripada pravo na novčanu naknadu. Visina te naknade zavisi od intenziteta bolova i vremena njihovog trajanja i treba predstavljati satisfakciju trpljenja kojima je povrijeđeni bio izložen.“⁸ Okružni sud u Zagrebu je donio presudu u kojoj se navodi da se „visina pravične novčane naknade za pretrpljene fizičke boli ne odmjerava samo na osnovu trajanja i jačine boli, nego sud mora voditi brigu i o drugim okolnostima slučaja (čl. 200. ZOO). Tako visina pravične novčane naknade za pretrpljene fizičke bolove ovisi o jačini i trajanju bolova, lokalitetu i vrsti zadobijenih povreda te svih ostalih propratnih tegoba (broj operativnih zahvata, imobilizacija, fizikalna terapija i slično). Ta se naknada dosuđuje u jedinstvenom iznosu, a ne posebno za svaki pojedini intenzitet bolova (slabe, srednje i jake bolove). U presudi koju je donio Okružni sud u Zagrebu uviđamo da se novčana naknada za pretrpljene fizičke boli odmjerava ne samo na osnovu trajanja i jačine boli, nego da se mora voditi računa i o drugim okolnostima, te navodimo još jednu presudu u kojoj se sud vodio i „drugim okolnostima“, u ovom slučaju „propratnim neugodnostima“ koje su uticale na dosuđivanje iznosa naknade štete za pretrpljene fizičke boli. Naime, „kod utvrđivanja visine naknade za fizičke bolove uzet će se u obzir i trajanje bolova, njihova jačina i propratne neugodnosti prilikom liječenja. U ovom slučaju utvrđeno je da je oštećenik bio podvrgnut dvjema operacijama, zatim se radilo o mnogoivernom prijelomu čašice sa jakim pomakom koštanih ulomaka, da je noga tužitelja bila imobilizirana, kao i da je bio podvrgnut medicinskoj rehabilitaciji.“⁹

Kada je u pitanju odmjeravanje naknade za fizičke bolove, navodimo i stav sa savjetovanja sudija građanskog odjeljenja u SR Sloveniji, prema kome se „pri odmjeravanju naknade štete za pretrpljene fizičke boli trebaju imati u vidu bolovi pretrpljeni prilikom same nesreće kao i bolovi i druge neugodnosti za vrijeme liječenja, dok kasnije bolove treba priznavati u okviru naknade štete zbog umanjenja opštih životnih sposobnosti. Pri naknadi štete za pretrpljene fizičke bolove treba do razumne mjere voditi računa o subjektivnim karakteristikama oštećenika.“¹⁰ Dakle,

---

6 Vrhovni sud Srbije, br. Gzz – 106/79 od 25.05.1979, Medić, D., Tajić, H., (2008). Nematerijalna šteta u praksi, Sarajevo-Banja Luka, str.143.

7 Vrhovni sud Srbije, br. Rev. – 627/82, Medić, D., Tajić, H., op.cit., str. 50.

8 Presuda Vrhovnog suda Srbije, br. GŽ – 1024/77, Medić, D., Tajić, H., op.cit., str. 48.

9 Okružni sud u Zagrebu, br. GŽ – 2195/88 – 2 od 29.03.1988. god. Medić, D., Tajić, H., op.cit., str. 52.

10 Izvod iz stajališta zauzetog na savjetovanju sudija građanskog odjela sudova opšte

kada su u pitanju fizički bolovi koji ostanu posle liječenja, ti bolovi će se uzimati kao jedan od elemenata umanjenja životne aktivnosti.

2.2. Duševni bolovi zbog umanjenja životnih aktivnosti

Kao čest vid štete javlja se umanjenje opšteživotne aktivnosti. Ona nastaje kada usljed profesionalnog oboljenja ili povrede, dolazi do umanjenja životne aktivnosti tako da se ona smanjuje u mogućnostima obavljanja životnih funkcija. Znamo da teže posljedice ili odstranjivanje određenih vitalnih organa mogu dovesti do smanjenja određenih životnih funkcija. Sudska praksa je stala na stanovištu da je, prilikom dosuđivanja pravične novčane naknade zbog smanjenja životne aktivnosti, sud dužan utvrditi koje to aktivnosti koje je oštećeni do sada upražnjavao, više nije u mogućnosti obavljati i u kojoj mjeri.¹¹

Ovu naknadu treba razlikovati od naknade izgubljene zarade zbog potpune ili djelimične nesposobnosti za rad (umanjenja radne sposobnosti), jer se radi o sličnim pravnim institutima. Naime, iako su obje naknade akcesorna posljedica prouzrokovane tjelesne povrede ili bolesti oštećenog, svrhe (ciljevi) zbog kojih se dosuđuju su potpuno različite. Naknada izgubljene zarade zbog umanjenja radne sposobnosti je materijalna šteta, a naknada za pretrpljene duševne bolove zbog umanjenja životnih aktivnosti je nematerijalna šteta.¹²

Ovo je poseban osnov za naknadu štete koji obuhvata sva ograničenja u životnim aktivnostima oštećenog, koje je ostvario ili bi po redovnom toku stvari u budućnosti izvjesno ostvario. Pod ograničenjem se podrazumijeva i vršenje aktivnosti uz povećane napore, ili pod posebnim uslovima. Postavlja se pitanje kakvog je karaktera ovaj vid štete. On je po pravilu trajnog karaktera, međutim, novčana naknada se može dosuditi i kada je umanjenje životne aktivnosti privremeno, ako je jačeg intenziteta i dužeg trajanja, ili ako to posebne okolnosti opravdavaju. Pri utvrđivanju visine pravične novčane naknade za pretrpljene duševne bolove zbog umanjenja životne aktivnosti, sud će uzeti u obzir i naknadu za tjelesno oštećenje na koju ima pravo po propisima o invalidskom osiguranju, pa će na osnovu svih okolnosti slučaja po slobodnoj ocjeni, utvrditi u kojoj mjeri naknada za tjelesno oštećenje utiče na visinu novčane naknade za ovaj vid nematerijalne štete. Visina naknade utvrđuje se na isti način i u slučaju kad sud pravičnu naknadu zbog umanjenja životne aktivnosti dosuđuje u obliku novčane rente. Kod ovog osnova za naknadu štete treba pomenuti i to da životno doba oštećenog različito utiče na visinu naknade nematerijalne štete.

---

nadležnosti u SR Sloveniji od 16. i 17.06. 1973. godine, Medić, D.,Tajić, H., op.cit., str. 48.

11 Presuda Okružnog suda u Somboru, Gž. 327/00 od 31.03.2000., Nikolić, Đ., (2001). Praktikum za obligaciono pravo, Beograd, str. 224.

12 Jotanović, R., (2012). Novčana naknada pojedinih vidova nematerijalne štete za pretrpljene duševne bolove, Srpska pravna misao, br.45, Banja Luka, str. 121.

Novčana naknada zbog umanjena životne aktivnosti dosuđuje se u jednokratnom novčanom iznosu, ali može na zahtjev oštećenog, biti dosuđena i u obliku novčane rente, ako takav oblik naknade, prema okolnostima datog slučaja, predstavlja odgovarajuću satisfakciju.

2.3. Duševni bolovi zbog naruženosti

Naruženost predstavlja vid estetskog oštećenja koje je rezultat određene povrede (posjekotina, opekotina i slično). Pravo na naknadu nematerijalne štete zbog naruženosti pripada samo neposredno oštećenom licu, a ne i njegovim srođnicima.¹³ U jednoj od sudskih odluka navodi se u kojem slučaju oštećeni neće imati pravo na naknadu nematerijalne štete: „Ako oštećeni zbog zadobijenih teških tjelesnih povreda po glavi bude psihički toliko poremećen da nije u mogućnosti uopšte da shvati stanje u kom se nalazi zbog čega ne trpi psihičke patnje usljed teške tjelesne unakaženosti koja objektivno postoji, onda on ne trpi nematerijalnu štetu zbog unakaženosti, niti ima pravo na naknadu ovog vida štete.“¹⁴ Da pravo na naknadu nematerijalne štete za pretrpljene duševne bolove zbog naruženosti nemaju srođnici potvrđuje i sudska praksa. Prema jednoj od presuda se navodi: „Pravo na naknadu nematerijalne štete za pretrpljene duševne bolove zbog naruženosti ima isključivo oštećeni. Njegovi srođnici u slučaju postojanja teške naruženosti mogu jedino tražiti naknadu za pretrpljene bolove zbog naročito teškog invaliditeta, ali nisu ovlašćeni da zahtijevaju naknadu po osnovu pretrpljenih duševnih patnji zbog naruženosti.“¹⁵

Naruženost sa građanskopravnog stanovišta, sama za sebe ne predstavlja štetu, već se „štetna posljedica sastoji u duševnom bolu i patnji što je oštećeni trpi.“¹⁶ Od stepena naruženosti i mjesta na kome se naruženost nalazi zavisi i stepen psihičkih patnji i njihova opravdanost. Naruženost se manifestuje u obliku gubitka ili oštećenja nekog dijela tijela, zbog čega oštećeni trpi duševne bolove, za šta mu pripada pravo na novčanu naknadu. Osnov na novčanu naknadu pri tome nije samo u tome, da li i u kojoj mjeri izmjena spoljašnjosti oštećenog izaziva odbojnost – gađenje okoline, sažaljenje ili na drugi način skreće pažnju, već se uzimaju u obzir i subjektivna mjerila o uticaju svih elemenata. To je onaj neprijatan subjektivni doživljaj koji se izražava kao duševni bol, patnja ili osjećanje manje vrijednosti koji kod povrijeđenog nastaje sviješću o neprijatnom, neponovljenom, sažaljivom, podsmješljivom i drugom utisku što ga nagrđenje ostavlja u određenoj društvenoj sredini. Dakle, reakcija okoline na naruženost

---

13 Medić, D., (2007). Rasprave iz građanskog i poslovnog prava, Banja Luka, 2, str. 105.

14 Vrhovni sud Srbije, be. Gž – 2084/70 od 28.10.1970. Medić, D., Tajić, H., op.cit., str. 133.

15 Vrhovni sud Republike Crne Gore, br. Rev – 303/97, od 14.05.1998. Medić, D., Tajić, H., op.cit., str. 132.

16 Jovanović, R., (1980). Veštačenje neimovinske štete prouzrokovane telesnim povredama, Pirot, str. 112.

zato nije jedini uslov za priznanje ovog oblika nematerijalne štete, ali se ta reakcija mora imati u vidu kao dodatna težina, odnosno kao dodatni faktor koji oštećenom nanosi i još veće duševne bolove. Tako oštećeni neće imati pravo na naknadu štete za ožiljak na peti, jer „Ožiljak na peti u sasvim izuzetnim prilikama može biti izložen pogledu drugih i to s vrlo malo vjerovatnoće da će kod drugih izazvati nepovoljne senzacije.“¹⁷

Pri dosudi novčane naknade, odnosno mjerenju njene visine, sud je svakako obavezan voditi računa posebno o činjenici koji dio tijela oštećenog je naružen. Promjene na licu svakako predstavljaju naruženost jakog stepena, koja posebno, s obzirom na lokaciju, zbog izloženosti okolini, prouzrokuje kod povrijeđenog duševne bolove i stvara kompleks inferiornosti, za šta mu, kao za poseban vid nematerijalne štete, pripada pravo na pravičnu novčanu naknadu.¹⁸ U okviru novčane naknade za naruženost ne priznaju se samo štete koje se ispoljavaju na spoljašnjoj izmjeni ličnosti oštećenog, nego i one izmjene koje su posredno povezane sa spoljašnosti oštećenog, kao npr. trajno korištenje štaka.

Treba još upozoriti da je zakonski termin za ovaj oblik štete „naruženost“ (pravni pojam), a ne drugi izrazi koje nalazimo u sudskim odlukama, odnosno mišljenjima vještaka, kao npr. Unakaženost ili kozmetički defekt.¹⁹

2.4. Duševni bolovi zbog povrede ugleda, časti i dostojanstva ličnosti

Ovo je poseban osnov za naknadu nematerijalne štete. U ovakvim slučajevima, moglo bi se reći da postoji mogućnost ostvarivanja dvostruke kompenzacije. Napad na lična dobra čovjeka može, pored materijalne štete, prouzrokovati i neimovinsku štetu koja se po pravili ispoljava u poremećaju psihičke ravnoteže ličnosti, poremećaju normalnog duševnog stanja, trpljenjem duševnih bolova. U sudskoj praksi bilo je dosta teškoća oko iznalaženja ravnoteže kolika je na primjer u srazmjeri povreda časti ili ugleda u odnosu na fizička oštećenja koja nastaju na tijelu čovjeka. Ova gruba komparacija upravo nas treba dovesti u sklad sa problemom, jer se često postavlja pitanje da li je lakše pretrpjeti povredu časti, ugleda ili ličnog dostojanstva ili je lakše otrpjeti određeni fizički bol. U pravnoj teoriji susreće se široki spektar različitih razmatranja, ali je uglavnom iskristalisano stanovište da se zbog povrede ugleda i časti mora oštećenom garantovati pravo na naknadu nematerijalne štete.²⁰

---

17 Vrhovni sud Vojvodine, br. Gž – 1986/72 od 23.11.1972, Medić, D., Tajić, H., op.cit., str. 133.

18 Šarkić, N., (2001). op.cit. str.144.

19 Zaključak br. 8, „Savjetovanja građanskih i građansko – privrednih odjeljenja Saveznog suda, republičkih i pokrajinskih vrhovnih sudova i Vrhovnog vojnog suda o nematerijalnoj šteti“ od 1986. u Ljubljani, navedeno prema: Medić, D., Tajić, H., op.cit., str. 130.

20 Šarkić, N., op.cit., str. 146.

2.5. Duševni bolovi zbog smrti bliskog lica

Duševna bol se najčešće objašnjava sinonimima poput psihičkih patnji, povreda, afekcija i dr. Povreda ovih ličnih dobara najčešće se i ne manifestuje vanjskim znacima, nije vidljiva, nego se manifestuje kao unutrašnje subjektivno trpljenje oštećenika.²¹ U svakom slučaju pod duševnim bolovima se podrazumijevaju određene psihičke neprijatnosti.²² Mišljenja smo da je ovo jedno od najtežih praktičnih pitanja, posebno ako uzmemo u obzir patnju zbog smrti bliskog lica. Apсурd je da se može novcem kompenzovati bol zbog smrti bliskog lica. Međutim, pošto naknada nematerijalne štete i ima karakter satisfakcije, to se ovo shvata kao vid štete koja se isplaćuje da bi se barem djelimično mogla ublažiti tuga usljed smrti bliskog srodnika. I sudska praksa je stala na ovom stanovištu.

Visina ove naknade zavisi od relevantnih okolnosti, a prije svega od intenziteta psihološkog bola koji oštećeni trpi. Pri ocjeni intenziteta psihičkog bola uzima se u obzir kako stepen srodstva između oštećenog lica i poginulog, tako i druge strane u njihovim životima, roditeljskom odnosu i emotivnoj povezanosti.

Kada je u pitanju psihička bol, teorija nije dublje ulazila u ovaj problem, te ćemo ga pokušati sagledati kroz sudske prakse. Tako je po jednoj od presuda, psihička bol i bol zbog kompleksa niže vrijednosti. Interesantna je presuda koja u obrazloženju navodi kao vid psihičke boli - psihičku bol zbog kompleksa niže vrijednosti. U obrazloženju presude je navedeno: „pravilno je shvatanje da su fizička bol, trajno smanjenje radne sposobnosti, strah i *psihički bol zbog kompleksa niže vrijednosti* različite pojave, te da mogu, pri određenim okolnostima, predstavljati posebne osnove za naknadu štete. Ne može se uzeti kao osnovano stanovište da za psihički bol u vidu kompleksa niže vrijednosti, nikad ne pripada naknada štete, jer se bol u vidu kompleksa niže vrijednosti izražava kao izvjesno psihičko stanje, odnosno poremećaj psihičkog života. Sljedstveno ovome, nije pravilan zaključak da tužilac nema pravo na naknadu štete, odnosno nije pravilan zaključak da tužilac nema pravo na naknadu štete za psihički bol zbog kompleksa niže vrijednosti.“²³

Mišljenja smo da je Sud ispravno presudio, jer je uzeo u obzir sve okolnosti slučaja, odnosno fizičku bol, trajno smanjenje radne sposobnosti, strah i psihički bol zbog kompleksa niže vrijednosti.

---

21 Hrvić, G., (2015). Novčana naknada štete za duševne boli zbog smrti bliske osobe, Časopis- Društveni ogledi, br. 2, br.1, str. 280.

22 Nikolić, M., (2000). Duševni bolovi i naknada štete, Pravni život, br.10/00, str. 530-531. navedeno prema: Medić, D., (2011). O konceptu nematerijalne (neimovinske) štete u Republici Srpskoj de lege ferenda“, Zbornik sa Savetovanja pravnika od 2010 god, Budva, Beograd, str. 63.

23 Presuda Vrhovnog suda Jugoslavije, broj: Rev-270/66, Medić, D., Tajić, H., op.cit., str. 47- 48.

2.6. Naknada za strah

Duševni bolovi mogu se definisati kao određene neprijatnosti u sferi čovjekovog psihičkog života, kao neprijatan psihički doživljaj.²⁴ Strah predstavlja psihički poremećaj ličnosti čovjeka, te se može svrstati u najneprijatnije čovjekove doživljaje. Obično se javlja kao prateći oblik nekog incidenta u slučaju težih oboljenja, sabračajnih nesreća, povreda na radu i dr. Da bi oštećeni ostvario pravo na novčanu naknadu zbog pretrpljenog straha, taj strah mora imati određene „kvalitete“. To moraju opravdati okolnosti slučaja, a naročito jačina i trajanje. Iz jedne od presuda Suda udruženog rada Srbije možemo zaključiti da „naknada za strah, prilikom povrjeđivanja radnika na radu ili u vezi sa radom, ne dosuđuje se kada je strah bez obzira na jačinu bio kratkotrajan i nije bilo neizvjesnosti u pogledu izlječenja i daljih posljedica pretrpljene povrede.“²⁵ Dakle, novčana naknada se može dosuditi samo za strah koji je bio intenzivan i dužeg trajanja. I u sudskoj praksi je opšteprihvaćen stav da se novčana naknada dosuđuje za pretrpljeni strah „u onom slučaju kada je oštećenik pretrpio strah jačeg intenziteta koji je dulje trajao i koji je ostavio određene posljedice trajnijeg karaktera. Nastupanje i određenog psihičkog poremećaja nije uslov za naknadu.“²⁶

Ako je intenzitet straha kratko trajao, naknadno se može dosuditi ako je u dužem vremenskom trajanju narušena psihička ravnoteža oštećenog. Za svaki strah ne pripada naknada, već samo kad je prouzrokovani strah naročito intenzivan, a poremećaj njime izazvan, trajnije prirode. Ovo potvrđuje i presuda u kojoj se navodi: „Naknada neimovinske štete za pretrpljeni strah dosuđuje se u slučaju kad je strah bio intenzivan i duže trajao, ili kad je intenzivan strah kratko trajao, ali je u dužem vremenskom periodu bila narušena psihička ravnoteža oštećenog, pri čemu nije bitno da li je oštećeni prilikom štetnog događaja pretrpio tjelesne povrede.“²⁷

ZAKLJUČAK

Kako se novčanom naknadom neimovinske štete ne ostvaruje obeštećenje u pravom smislu te riječi, već se samo u pojedinim pravima predviđa naknada svake nematerijalne štete, u našem pravu novčana naknada nematerijalne štete se priznaje samo u određenim slučajevima. Za neimovinsku štetu je karakteristično što se nadoknađuje samo ako je znatna. U tom smislu i Zakon o obligacionim odnosima propisuje da će sud dosuditi pravičnu novčanu naknadu za neimovinsku štetu „ako

---

24 Stefanović, N., (2013). Naknada nematerijalne štete zbog naročito teškog invaliditeta, Tokovi osiguranja, br.3., Beograd, str. 34.

25 Odluka Suda udruženog rada Srbije br. 3221/79 od 13.06.1979, Zbornik sudske prakse 1975-1985.

26 Presuda Suda udruženog rada Vojvodine, br. Sž 1506/80 od 18.01.1982, Medić, D., Tajić, H., op.cit., str. 47-48.

27 Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske, br: Rev – 324/01 od 18.10.2002, Medić, D., Tajić, H., op.cit., str.73.

okolnosti slučaja, a naročito jačina bolova i straha i njihovo trajanje to opravdava“. U pravnoj teoriji se iznosi stav da je svodenje naknade neimovinske štete na znatnu štetu nepravično, te da se time potcjenjuju lična dobra čovjekova, a favorizuju imovinska. Međutim, jedino komplementarnost materijalne i nematerijalne štete ovome pitanju daju vrijednost koje ona zaslužuje.

Danijela Despotovic, Ph.D
*Assistant Professor at the Faculty of Law,
University Business Academy in Novi Sad*

Sanja Maksimovic, Ph.D
*Assistant Professor at the Faculty of Law,
University Business Academy in Novi Sad*

TYPES OF COMPENSATION FOR NON-MATERIAL DAMAGES CAUSED BY WORKPLACE INJURIES OR BY OCCUPATIONAL DISEASE OF EMPLOYEE

Abstract:

When we talk about compensation of damages and social insurance rights, occupational disease has a lot in common with workplace injuries. They have similar or even identical consequences, the victims have equal legal rights, and are only legally relevant when they occur at work or in work related situations. Compensation for employees suffering from occupational disease is based on the same principles as the protection of workplace injured employees is. In this paper, special attention is dedicated to the types of compensation for non-material damages which occur due to workplace injuries or occupational diseases of employees.

Keywords: *damage, compensation of damage, non-material damage.*

L I T E R A T U R A

1. Bukovac Puvača, M., (2015). Deset godina koncepcije neimovinske štete, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, br. 1.
2. Jovanović, R., (1980). Veštačenje neimovinske štete prouzrokovane telesnim povredama, Pirot.
3. Jotanović, R., (2012). Novčana naknada pojedinih vidova nematerijalne štete za pretrpljene duševne bolove, Srpska pravna misao, br.45, Banja Luka.

4. Medić, D., (2011). O konceptu nematerijalne (neimovinske) štete u Republici Srpskoj de lege ferenda“, *Zbornik sa Savetovanja pravnika od 2010 god, Budva*, Beograd.
5. Medić, D., Tajić, H., (2008). *Nematerijalna šteta u praksi*, Sarajevo-Banja Luka.
6. Medić, D., (2007). *Rasprave iz građanskog i poslovnog prava*, Banja Luka.
7. Medić, D., (2014). Značaj vještačenja u parnicama za naknadu nematerijalne štete, *Časopis Vještak*, Sveska br.1. Banja Luka.
8. Nikolić, Đ., (2001). *Praktikum za obligaciono pravo*, Beograd.
9. Stefanović, N., (2013). Naknada nematerijalne štete zbog naročito teškog invaliditeta, *Tokovi osiguranja*, br.3., Beograd.
10. Hrvić, G., (2015). Novčana naknada štete za duševne boli zbog smrti bliske osobe, *Časopis- Društveni ogledi*, godina 2, br.1.
11. Šarkić, N., (2001). Naknada nematerijalne štete koju radnik pretrpi na radu ili u vezi sa radom, *Naknada nematerijalne štete*, Zbornik radova sa IV savetovanja o naknadi štete, Budva.
12. Zakon o obligacionim odnosima („Sl. list SFRJ“, br. 29/78, 39/85, 45/89-odluka USJ i 57/89, „Sl. list SRJ“, br. 31/93 i „Sl. list SCG“, br. 1/2003- Ustavna povelja).

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

340.134(4-672EU:497.11)(082)

**ТРАДИЦИОНАЛНИ научни скуп “Правнички дани проф. др
Славко Царић” (15 ; 2018 ; Нови Сад)**

Usaglašavanje pravne regulative sa pravnim tekovinama Evropske unije : [zbornik radova XV tradicionalnog naučnog skupa “Pravnički dani prof. dr Slavko Carić”] = Harmonisation of state legislation with EU legal acquisitions : [The collection of papers of the 15th Traditional Scientific Meeting “Legal Days prof. dr Slavko Carić”] / priredio, edited by Milorad Bejatović. - Novi Sad : Pravni fakultet za privredu i pravosuđe Univerziteta Privredna akademija = Faculty of Law for Business and Judiciary University Business Academy, 2018 (Novi Sad : Feljton). - 362 str. ; 24 cm

Tiraž 75. - Napomene i bibliografske reference uz tekst. - Bibliografija uz svaki rad. - Rezime na engl. jeziku uz svaki rad.

ISBN 978-86-6019-083-5

a) Правна регулатива - Усаглашавање - Србија - Европска унија - Зборници

COBISS.SR-ID 324457223